T159608

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อที่จะศึกษาว่า การปันส่วนสินเชื่อมีในธนาคารพาณิชย์จริงหรือไม่ โดยอธิบายจากทฤษฎีการปันส่วนสินเชื่อของ Donald P. Tucker ที่พิจารณาว่า ตลาดสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีลักษณะเป็นตลาดที่มีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีการปรับตัวที่ไม่สมบูรณ์ ขณะที่ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์และอุปทานสินเชื่อ ได้เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ทำให้ในบางช่วงเวลาความต้องการเงินกู้ยืมของผู้กืมยืมมากกว่าปริมาณเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์ปรารถนาจะให้กู้ยืม ณ อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์คิดกับลูกค้าชั้นดี ธนาคารพาณิชย์จะไม่พึงพอใจในคำของเงินกู้ทั้งหมด การปันส่วนสินเชื่อจึงถูกนำมาใช้และเพื่อมิให้ผลตอบแทนจากการให้กู้ยืมลดต่ำลงไปจากเดิม ธนาคารจะคัดเลือกผู้กู้ยืมทำให้ผู้กู้ยืมบางส่วนอาจได้รับสินเชื่อน้อยกว่าจำนวนที่ผู้กู้ยืมต้องการ และผู้กู้ยืมบางส่วนอาจไม่ได้รับสินเชื่อเลย

แบบจำลองอุปสงค์และอุปทานสินเชื่อที่อยู่ในสภาวะไร้ดุลยภาพได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อทดสอบว่าในช่วงเวลาใดที่อุปสงค์สินเชื่อมีมากกว่าอุปทานสินเชื่อ และจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าธนาคารพาณิชย์ได้ใช้การปันส่วนสินเชื่อในการจัดสรรค์สินเชื่อหรือไม่ การศึกษาพบว่า อัตราการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์มีค่าการปรับตัวเพียง

T159608

ร้อยละ 49.0 ต่อไตรมาส ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ไม่สามารถขจัดอุปสงค์สินเชื่อส่วนเกิน และอุปทานสินเชื่อส่วนเกินในช่วงเวลาดังกล่าวได้หมดภายในหนึ่งไตรมาส ทำให้เกิดการปันส่วนสินเชื่อชั่วคราว และจากการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2545 พบว่าอุปทานสินเชื่อส่วนเกินกับมีมากกว่าอุปสงค์สินเชื่อส่วนเกิน การปันส่วนสินเชื่อมีลักษณะไม่เข้มงวด ซึ่งมีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์ขาดความระมัดระวังในการให้สินเชื่อ อีกทั้งในบางช่วงเวลาการปันส่วนสินเชื่อเกิดขึ้นมีอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว เงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้นตามมา ทำให้อัตราดอกเบี้ยปรับตัวเพื่อลดการปันส่วนส่วนสินเชื่อลง แต่ในบางช่วงเวลาการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยโดยทางการเป็นไปเพื่อผลในด้านอื่น ๆ เช่น การแก้ปัญหาเงินเฟ้อ การแก้ปัญหาดุลการชำระเงิน ทำให้เกิดการปันส่วนสินเชื่อตามมา

การปันส่วนสินเชื่อโดยธนาคารพาณิชย์ อธิบายได้เป็นเหตุเป็นผลในเชิงพฤติกรรม แต่จะต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายและไม่มากเกินไป อย่างไรก็ตาม เพื่อประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากร ธนาคารพาณิชย์ควรลดทั้งอุปสงค์สินเชื่อส่วนเกินและอุปทานสินเชื่อส่วนเกินโดยให้ตลาดปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพโดยรวมเร็วมากที่สุดจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องมากกว่า เพื่อให้กลไกของอัตราดอกเบี้ยทำหน้าที่เป็นตัวจัดสรรสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ ธนาคารแห่งประเทศไทยควรให้มีการพัฒนาระบบธนาคารพาณิชย์ให้มีการแข่งขันเสรีมากขึ้น และให้ธนาคารพาณิชย์สามารถขยายบริการทางการเงินมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องตราสารในการออมเงิน เช่น บัตรเงินฝาก (Certificate of Deposit) ซึ่งจะทำให้มีผู้ออม และ ผู้ลงทุนมากขึ้น ตลอดจนพัฒนาตลาดเงิน (Money Market) อันจะส่งผลให้มีอัตราดอกเบี้ยที่สามารถใช้อ้างอิง (Bench Mark) ในการจัดสรรสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพในที่สุด

TE159608

The purpose of this thesis is to study the credit rationing in commercial banks. The explanation of credit rationing is based on theory of Donald P. Tucker, using assumption of imperfect competition among commercial banks, which resulted in imperfect adjustment of the rates of interest on loans. As factors which have influence on demand for and supply of credit change all the time, borrowers'demand at time exceeds the amount of funds set aside by banks for granting of loans at a prime rate. Because commercial banks could not satisfy all applications for loans the credit rationing has to be used. In order to prevent a decrease of return on lending, banks would prefer to ration out loan applicants. As a result, some borrowers

would get less credit than they need, whereas some other applicants might not be granted any credit.

A disequilibrium model of credit demand and supply has been used to find out which period demand for credit would exceed supply of credit and whether or not commercial banks have resorted to credit rationing in the allocation of credits. The study revealed that the speed of interest rate adjustment to clear the market of commercial banks'loans was only 49.0 per cent per quarter. This means that the rate of interest on loans could not clear excess demand for credit within one quarter and may led to temporary rationing of credits. The a study of period from 1994 to 2002 indicate that excess supply of credit was greater than excess demand for credit and credit rationing was not stringent so that commercial banks did not exercise appropriate care in granting credits. Besides, some times credit rationing was adopted because demand for investment loan increased as a result of economic recovery. This led to the adjustment of interest rates in order to cut down credit rationing. However, at some other times official adjustment of interest rates was exerciesd for other reasons, such as for the solving of inflation or and the balance of payment problem. These types of adjustment will led to credit rationing.

The credit rationing by commercial banks is explanable in term of behavior but the practice should not be unlawfull or excessive. However, for the efficiency of resource allocation commercial banks should eliminate both excess demand for credit and excess supply of credit by allowing the market

to adjust itself as quickly as possible to a state of equilibrium. This is the more proper course that would enable the mechanism of interest rates to effciently determine the allocation of credit. Moreover the bank of Thailand should allow greater competition in commercial bank system and permit commercial banks to expand their financial service especially in the field of saving instruments, such as certificates of deposits. This would encourage more savings and investments. The banks should also develop the money interest rates would eventually market so that serve as a bench mark for allocative efficiency of credits.